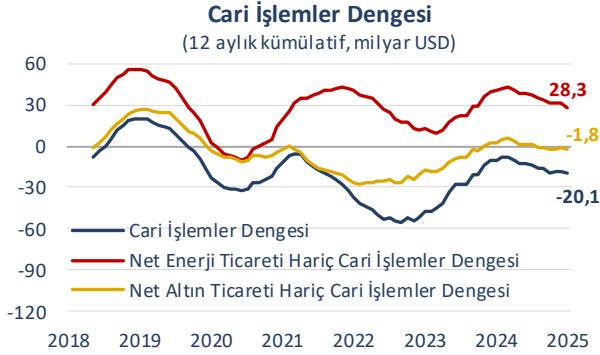

Cari işlemler hesabı Eylül'de 1,1 milyar USD fazla verdi.

Ağustos ayında 5,4 milyar USD düzeyiyle tarihi yüksek düzeyde fazla veren cari işlemler dengesi Eylül'de de 1,1 milyar USD ile fazla vermeye devam etti. Öte yandan, Ocak-Eylül dönemindeki cari açık yıllık bazda neredeyse 3 katına çıkarak 14,9 milyar USD, 12 aylık kümülatif cari açık da 20,1 milyar USD oldu.

Eylül'de dış ticaret açığı yıllık bazda genişledi.

Ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığı Eylül'de geçen yılın aynı ayına kıyasla %72 oranında genişleyerek 5,4 milyar USD oldu. Parasal olmayan net altın ithalatının yıllık bazda %129 artarak 2,3 milyar USD'ye yükseldiği Eylül ayında net enerji ithalatı ise %10 azalarak 3,4 milyar USD düzeyinde kaydedildi. Böylece, altın ve enerji hariç cari işlemler fazlası Eylül'de 6,8 milyar USD seviyesinde gerçekleşti.

Net turizm gelirleri Eylül'de yıllık bazda %5,8 arttı.

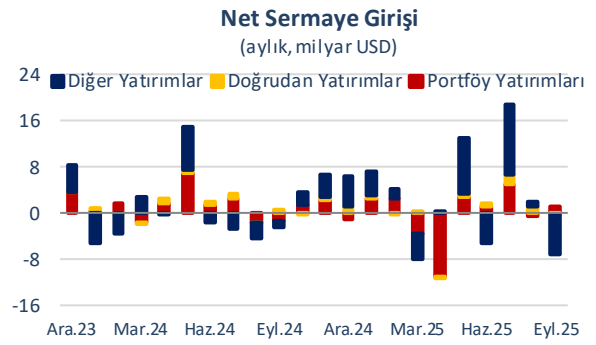
Eylül ayında net hizmet gelirleri yıllık bazda %6,8 yükselerek 7,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde hizmet gelirlerinin %30'unu oluşturan taşımacılık gelirleri %2,8 artarak 3,9 milyar USD'ye ulaştı. Net turizm gelirleri de yıllık bazda %5,8 düzeyinde artış kaydederek 6,3 milyar USD oldu. Yılın ilk dokuz ayı itibarıyla net turizm gelirleri yıllık %1,8 oranında genişleyerek 38,9 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

Doğrudan yatırımlarda sınırlı sermaye çıkışı gerçekleşti.

Sene başından bu yana dalgalı bir görünüm sergileyen doğrudan yatırımlarda Eylül'de 162 milyon USD ile sınırlı da olsa net sermaye çıkışı gerçekleşti. Böylece Ocak-Eylül döneminde net doğrudan yatırım sermaye girişi 4,3 milyar USD düzeyine geriledi. Eylül'de yurt dışı yerleşiklerin yurt içinde yaptığı 722 milyon USD düzeyindeki doğrudan yatırımların 564 milyon USD'lik kısmı sermaye yatırımlarından kaynaklandı. Gayrimenkul yatırımları incelendiğinde, yurt içi yerleşiklerin yurt dışında 211 milyon USD gayrimenkul alımı yaptığı görülürken, yurt dışı yerleşiklerin Türkiye'de 180 milyon USD net gayrimenkul alımı gerçekleştirdiği izlendi.

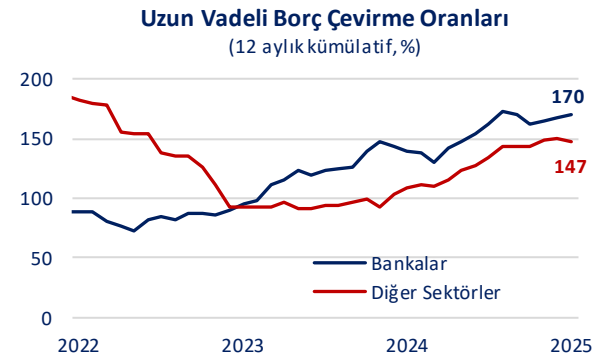
Portföy yatırımlarında 1,2 milyar USD'lik net sermaye girişi...

Eylül'de portföy yatırımları kaleminde 1,2 milyar USD net sermaye girişi gözlemlendi. Bu dönemde yurt içi yerleşiklerin yurt dışında 2,9 milyar USD'lik net varlık edinimine karşılık, yurt dışı yerleşiklerin yurt içinde 4 milyar USD düzeyinde portföy yatırımı yaptığı görüldü. Hisse senedi piyasasından 322 milyon USD sermaye çıkışı kaydedilen Eylül ayında yurt içi bankaların ve Hazine'nin yurt dışında gerçekleştirdiği tahvil ihraçlarında sırasıyla 1,4 milyar USD ve 1,7 milyar USD düzeyinde net satış gerçekleştirmeleri yükümlülüklerin artışında belirleyici oldu.

Diğer yatırımlar kaleminde hızlı sermaye çıkışı kaydedildi.

Temmuz ve Ağustos aylarında toplamda 13,1 milyar USD sermaye girişi kaydedilen diğer yatırımlar kaleminde Eylül'de 7 milyar USD'lik hızlı bir çıkış kaydedildi. Bu dönemde efektif ve mevduatlar 2,5 milyar USD azalırken, kredilerden de 4,1 milyar USD çıkış kaydedildi. Kredilerin alt kaleminde 3,5 milyar USD'lik net sermaye edinimi dikkat çekerken, bankaların da kısa vadede 2,7 milyar USD net kredi geri ödemesi yapması diğer yatırımlardaki sermaye çıkışında etkili oldu. Eylül'de bankalar uzun vadede ise 1,7 milyar USD'lik borç ödemesine karşılık 3,1 milyar USD borçlanma gerçekleştirirken, diğer sektörler 1,1 milyar USD borç kapatırken, 1,6 milyar USD borçlandı. Böylece, 12 aylık kümülatif verilere göre bankalar ve diğer sektörlerin uzun vadeli borç çevirme oranları sırasıyla %170 ve %147 ile uzun dönemli ortalamalarının üzerinde seyretmeye devam etti.

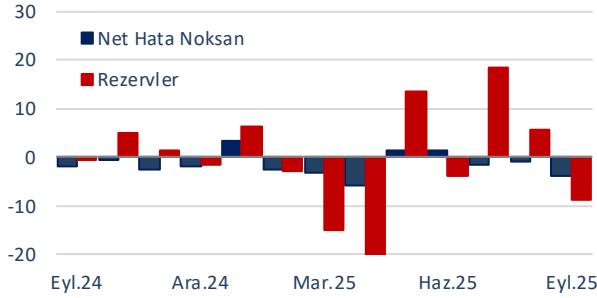

Rezerv varlıklar Eylül’de azaldı.

Son iki aydır artan rezerv varlıklar Eylül’de 8,7 milyar USD geriledi. Böylece, yılın ilk 9 ayı itibarıyla rezerv varlıklarda kaydedilen düşüş 11,5 milyar USD oldu.

Eylül ayında kaydedilen 3,8 milyar USD’lik çıkışla birlikte yılın ilk dokuz ayında net hata ve noksan kaleminden toplam 12,3 milyar USD’lik çıkış gerçekleşti.

Rezervler ve Net Hata Noksan
(aylık, milyar USD)

Beklentiler...

Eylül’de turizm gelirlerinin artmaya devam etmesine karşılık dış ticaret açığının genişlemesi bu dönemde cari fazlanın önceki yıla kıyasla bir miktar düşük gerçekleşmesinde etkili oldu. Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan öncü veriler dış ticaret açığındaki genişlemenin Ekim ayında da devam ettiğine işaret ediyor. Buna göre dış ticaret açığı Ekim’de yıllık bazda %24 oranında genişleyerek 7,4 milyar USD oldu. Buna ek olarak yaz sezonunun sona ermesiyle birlikte önümüzdeki dönemde dış ticaret dengesindeki seyrin cari denge üzerinde belirleyici olacağını düşünüyoruz. Bu dönemde enerji fiyatlarının olumlu desteğine rağmen, altın fiyatlarındaki yüksek seyrin cari açık üzerinde genişleyici yönde etkide bulunabileceğini değerlendiriyoruz.

Ödemeler Dengesi (milyon USD)

	Eylül 2025	Ocak - Eylül 2024	2025	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	1.112	-5.160	-14.894	188,6	-20.146
Dış Ticaret Dengesi	-5.356	-41.009	-49.815	21,5	-64.792
Hizmetler Dengesi	7.707	47.538	48.758	2,6	62.589
Seyahat (net)	6.259	38.199	38.903	1,8	49.624
Birincil Gelir Dengesi	-1.330	-11.642	-13.410	15,2	-17.635
İkincil Gelir Dengesi	91	-47	-427	808,5	-308
Sermaye Hesabı	28	-111	-168	51,4	-183
Finans Hesabı	-2.684	-10.564	-27.411	159,5	-38.191
Doğrudan Yatırımlar (net)	162	-3.603	-4.274	18,6	-5.747
Portföy Yatırımları (net)	-1.152	-9.673	300	-	-2.004
Net Varlık Edinimi	2.866	7.125	9.355	31,3	11.762
Net Yükümlülük Oluşumu	4.018	16.798	9.055	-46,1	13.766
Hisse Senetleri	-322	-1.981	1.344	-	844
Borç Senetleri	4.340	18.779	7.711	-58,9	12.922
Diğer Yatırımlar (net)	6.998	6.850	-11.922	-	-23.621
Efektif ve Mevduatlar	2.540	12.581	-212	-	1.105
Net Varlık Edinimi	3.225	12.555	2.294	-81,7	2.106
Net Yükümlülük Oluşumu	685	-26	2.506	-	1.001
Merkez Bankası	-183	-8.564	-8.507	-0,7	-11.809
Bankalar	868	8.538	11.013	29,0	12.810
Yurt Dışı Bankalar	935	5.113	10.846	112,1	12.458
Yabancı Para	612	1.612	6.020	273,4	6.973
Türk Lirası	323	3.501	4.826	37,8	5.485
Yurt Dışı Kişiler	-67	3.425	167	-95,1	352
Krediler	4.112	-10.160	-13.871	36,5	-22.803
Net Varlık Edinimi	3.485	2.968	5.536	86,5	4.829
Net Yükümlülük Oluşumu	-627	13.128	19.407	47,8	27.632
Bankacılık Sektörü	-1.335	11.610	9.860	-15,1	16.244
Bankacılık Dışı Sektörler	842	1.373	9.284	576,2	10.591
Ticari Krediler	351	4.463	2.184	-51,1	-1.868
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-5	-34	-23	-32,4	-55
Rezerv Varlıklar (net)	-8.692	-4.138	-11.515	178,3	-6.819
Net Hata ve Noksan	-3.824	-5.293	-12.349	133,3	-17.862

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Alper Gürler
Bölüm Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Dr. Mustafa Kemal Gündoğdu
Müdür Yardımcısı
kemal.gundogdu@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Birim Müdürü
erhan.gul@isbank.com.tr

Büşra Ceylan
Uzman Yardımcısı
busra.ceylan@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımızı <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.